

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/29/2003

OPINIE O REFERENDUM AKCESYJNYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Nie są jeszcze ostatecznie rozstrzygnięte niektóre sprawy dotyczące czekającego nas niebawem referendum akcesyjnego. W pierwszych dniach lutego¹ zapytaliśmy badanych o ich opinie w dwóch sprawach: jak należy postąpić, jeżeli w referendum weźmie udział mniej niż połowa uprawnionych, oraz czy głosowanie powinno trwać jeden czy dwa dni.

CO ROBIĆ W PRZYPADKU FREKWENCJI NIŻSZEJ NIŻ 50%?

Opinie o właściwym sposobie postępowania, jeśli w referendum weźmie udział mniej niż połowa uprawnionych, są podzielone. Tak samo liczne grupy badanych (po 35%) opowiadają się za podjęciem decyzji przez Sejm i za powtórzeniem referendum.

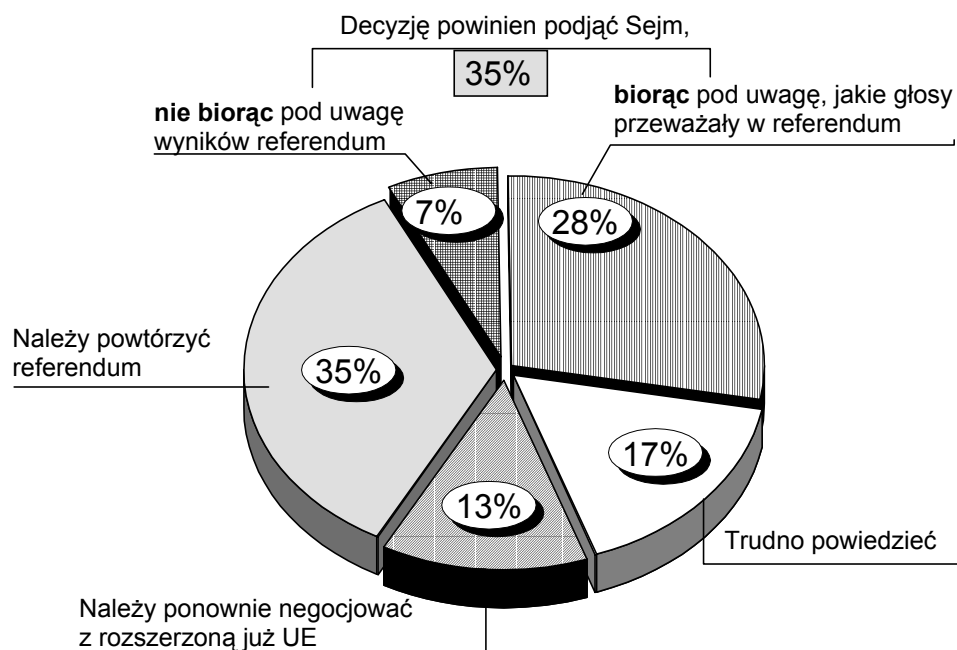
Większość zwolenników podjęcia decyzji przez Sejm uważa, że w razie zbyt niskiej frekwencji posłowie powinni brać pod uwagę głosy, które przeważały w referendum. Opcja zakładająca w takim przypadku podjęcie decyzji przez Sejm bez zwracania uwagi na uzyskane wyniki referendum ma bardzo małe poparcie. Liczniejsza, ale w sumie również niewielka grupa respondentów opowiada się za rozpoczęciem w takiej sytuacji ponownych negocjacji z Unią Europejską.

Warto jednak przypomnieć, że od zakończenia rokowań z Unią rośnie liczba osób zdecydowanych wziąć udział w referendum², a więc zmniejsza się prawdopodobieństwo konieczności zastosowania któregoś z omawianych tu rozwiązań.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (153) przeprowadzono w dniach 1 - 4 lutego 2003 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Społeczne poparcie dla integracji z Unią Europejską”, luty 2003.

RYS. 1. JEŻELI W REFERENDUM W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ WEŹMIE UDZIAŁ MNIEJ NIŻ POŁOWA UPRAWNIONYCH, TO JAK NALEŻY POSTĄPIĆ?

Za powtórzeniem referendum w przypadku zbyt niskiej frekwencji opowiada się ponad jedna trzecia zamierzających w nim uczestniczyć (35%) i niemal tyle samo tych, którzy nie wybierają się głosować (37%)³.

Tabela 1

Czy zamierza wziąć udział w referendum?	Jak należy postąpić, jeżeli w referendum weźmie udział mniej niż połowa uprawnionych?				
	Decyzję podejmuje Sejm biorąc pod uwagę wynik referendum	Decyzję podejmuje Sejm nie biorąc pod uwagę wyniku referendum	Należy powtórzyć referendum	Należy ponownie negocjować	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak	31	8	35	13	13
Jeszcze nie wie	26	3	32	10	29
Nie	11	3	37	17	31

³ Omawianego tu podziału dokonaliśmy na podstawie odpowiedzi na standardowe pytanie: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wzięłby (wzięłaby) Pan(i) w nim udział?” Pytanie to zadane było w pierwszej części ankiety, bez związku z omawianym tu pytaniem o postępowanie w razie zbyt niskiej frekwencji.

Zwolennicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dwukrotnie częściej niż przeciwnicy opowiadają się za tym, by w razie niedostatecznej frekwencji decyzję podejmował Sejm biorąc pod uwagę wynik głosowania. Wśród zwolenników integracji opcja ta nieznacznie przeważa nad propozycją powtórzenia referendum, podczas gdy wśród przeciwników wejścia do UE popiera ją o połowę mniej osób niż powtórne referendum.

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH ZAMIAR UCZESTNICZENIA W REFERENDUM AKCESYJNYM (N=770)

Tabela 2

Stosunek do integracji z UE	Jak należy postąpić, jeżeli w referendum weźmie udział mniej niż połowa uprawnionych?				
	Decyzję podejmuje Sejm biorąc pod uwagę wynik referendum	Decyzję podejmuje Sejm nie biorąc pod uwagę wyniku referendum	Należy powtórzyć referendum	Należy ponownie negocjować	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Zwolennicy	37	10	35	8	10
Przeciwnicy	18	4	35	25	18
Niezdecydowani	14	6	38	20	22

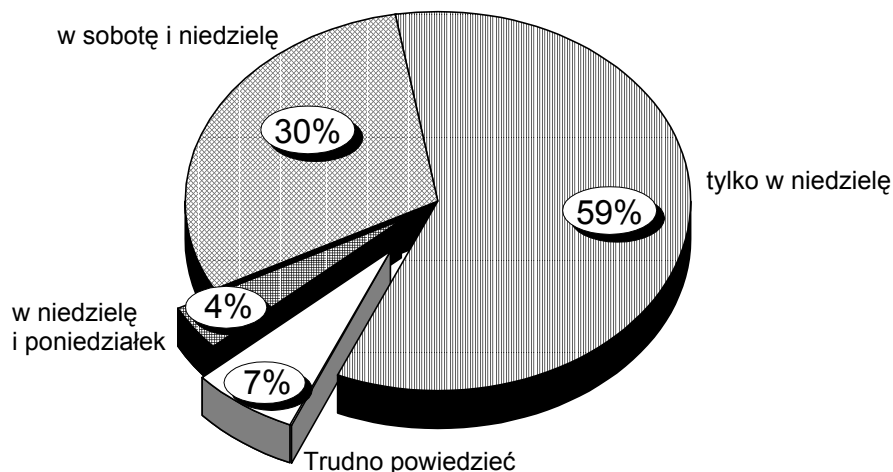
REFERENDUM JEDNO- CZY DWUDNIOWE?

Na pytanie, czy należy przedłużyć czas trwania referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, ponad połowa badanych (54%) odpowiedziała, że powinno ono trwać jeden dzień, to znaczy odbywać się w niedzielę. Za dwudniowym referendum opowiedział się co trzeci respondent (34%).

Na odrębne pytanie, w jakie dni powinno się odbyć referendum, zdecydowana większość zwolenników dwudniowego głosowania wskazała sobotę i niedzielę. Tylko nieliczne osoby z tej grupy uważają, że powinna to być niedziela i poniedziałek. Wzrosła także - kosztem niezdecydowanych - liczba zwolenników głosowania tylko w niedzielę.

CBOS

RYS. 2. ISTNIEJĄ RÓŻNE PROPOZYCJE CO DO TEGO, W JAKI DZIEŃ NALEŻY PRZEPROWADZIĆ REFERENDUM W SPRAWIE WEJŚCIA POLSKI DO UE, ABY JAK NAJWIĘCEJ LUDZI MOGŁO WZIĄĆ W NIM UDZIAŁ. JAKIE JEST PANA(I) ZDANIE NA TEN TEMAT? REFERENDUM POWINNO SIĘ ODBYĆ:

Za referendum odbywającym się tylko w niedzielę opowiadają się równie często badani zamierzający wziąć w nim udział, jak i ci, którzy jeszcze nie wiedzą, czy będą głosować. Niezdecydowani rzadziej od zdecydowanych opowiadają się za referendum dwudniowym, odbywającym się w sobotę i niedzielę, częściej natomiast nie mają zdania w tej sprawie.

Tabela 3

Czy zamierza wziąć udział w referendum? ⁴	W jaki dzień należy przeprowadzić referendum?			
	Tylko w niedzielę	W sobotę i niedzielę	W niedzielę i poniedziałek	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	59	32	5	4
Jeszcze nie wie	56	25	4	15
Nie	56	24	0	20

⁴ Patrz przypis 3.

Zwolennikami dwudniowego referendum częściej są mieszkańcy wielkich miast. W miastach największych - liczących powyżej pół miliona mieszkańców - zwolennicy referendum trwającego dwa dni stanowią łącznie ponad dwie piąte badanych (44%) i jest ich niewiele mniej od zwolenników głosowania tylko w niedzielę (51%)⁵.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

⁵ Patrz tabele aneksowe.

A N E K S

Tabela 1. Jeżeli w referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej weźmie udział mniej niż połowa uprawnionych, to jak należy postąpić?
1 - Decyzje w sprawie przystąpienia Polski do UE powinien podjąć Sejm **biorąc** pod uwagę, jakie głosy - za czy przeciw - przeważały w referendum; 2 - Decyzje w sprawie przystąpienia Polski do UE powinien podjąć Sejm **nie biorąc** pod uwagę wyników referendum; 3 - Należy powtórzyć referendum; 4 - Należy ponownie negocjować z rozszerzoną już Unią Europejską

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	7	35	13	17	1004
Płeć						
Mężczyźni	28	9	38	13	13	479
Kobiety	29	6	33	13	21	526
Wiek						
18-24 lat	30	2	46	13	8	154
25-34	35	8	33	16	8	182
35-44	27	7	44	11	10	162
45-54	22	7	36	17	18	216
55-64	22	9	25	11	23	129
65 lat i więcej	25	9	24	7	35	162
Miejsce zamieszkania						
Wios	25	5	34	15	21	369
Miasto do 20 tys.	28	10	40	12	10	96
20-100 tys.	33	7	38	8	15	224
101-500 tys.	25	7	34	14	19	180
501 tys. i więcej mieszk.	33	9	31	15	11	135
Wykształcenie						
Podstawowe	18	6	33	10	33	284
Zasadnicze zawodowe	26	8	42	13	11	232
Średnie	32	6	34	16	12	367
Wyższe	43	10	30	12	6	121
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	9	30	18	8	72
Prac.umysł.hiż.szczebła	36	6	33	12	12	98
Pracownicy fiz.- umysł.	35	4	46	10	4	65
Robotnicy wykwalifikowani	29	6	38	14	12	82
Robotnicy niewykwalifik.	24	8	50	10	7	42
Rolnicy	17	3	36	24	20	33
Pracujący na własny rach.	30	11	43	11	5	55
Bierni zawodowo						
Renciści	22	6	28	10	34	101
Emeryci	26	11	23	11	30	179
Uczniowie i studenci	31	1	48	15	5	89
Bezrobotni	27	8	36	14	17	141
Gospodynie domowe i inni	18	4	39	12	27	45
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	30	9	33	17	11	169
społce właścicieli	22	8	45	11	14	67
prywatnych i państwa	37	6	43	10	5	177
sekt. pryw. poza rolnict.	17	2	43	19	19	42
prywatnym gośp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	22	4	37	13	24	136
300-399	21	4	44	17	14	85
400-599	22	8	35	14	21	159
600-800	30	9	39	10	13	148
Powyżej 800 zł	33	11	30	13	14	153
Ocena własnych war. mater.						
Złe	27	6	31	14	22	318
Średnie	27	7	36	13	17	465
Dobre	31	8	40	12	9	220
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	4	40	18	19	53
Raz w tygodniu	27	6	34	13	19	472
1-2 razy w miesiącu	31	9	42	16	11	142
Kilka razy w roku	27	7	33	15	17	223
W ogóle nie uczestniczy	33	10	30	14	13	110
Poglądy polityczne						
Lewica	36	13	34	8	10	227
Centrum	27	4	41	16	12	310
Prawica	28	7	37	18	9	210
Trudno powiedzieć	22	5	28	10	35	256

Tabela 2. Istnieją różne propozycje co do tego, w jaki dzień należy przeprowadzić referendum w sprawie wejścia Polski do UE, aby jak najwięcej ludzi mogło wziąć w nim udział. Jakiego jest Pana(i) zdanie na ten temat?
1 - Referendum powinno się odbyć tylko w niedzielę, tak jak wszystkie głosowania; 2 - Referendum powinno się odbyć w sobotę i niedzielę;
3 - Referendum powinno się odbyć w niedzielę i poniedziałek

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	30	4	7	1004
Płeć					
Mężczyźni	60	32	4	4	479
Kobiety	57	28	4	10	526
Wiek					
18-24 lat	44	44	5	7	154
25-34	58	31	5	6	182
35-44	55	36	6	3	162
45-54	66	25	4	5	216
55-64	66	23	3	8	129
65 lat i więcej	61	22	2	14	162
Miejsce zamieszkania					
Wios	63	28	2	7	369
Miasto do 20 tys.	62	31	3	3	96
20-100 tys.	58	28	6	8	224
101-500 tys.	55	30	4	11	180
501 tys. i więcej mieszk.	51	38	6	5	135
Wykształcenie					
Podstawowe	59	26	2	12	284
Zasadnicze zawodowe	54	36	3	7	232
Średnie	58	31	5	5	367
Wyższe	66	26	8	0	121
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	63	24	11	2	72
Prac. umysł. niż. szczebla	58	31	6	5	98
Pracownicy fiz.- umysł.	50	33	11	5	65
Robotnicy wykwalifikowani	53	38	4	5	82
Robotnicy niewykwalifik.	72	22	3	3	42
Rolnicy	83	16	0	2	33
Pracujący na własny rach.	71	22	6	2	55
Bierni zawodowo					
Renciści	67	21	1	11	101
Emeryci	59	25	3	14	179
Uczniowie i studenci	38	49	4	9	89
Bezrobotni	50	41	2	7	141
Gospodynie domowe i inni	76	21	2	1	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	53	34	9	4	169
społecz. właścicieli					
prywatnych i państwa	56	31	6	7	67
sekt. prywat. poza rolnict.	67	26	5	2	177
prywatnym gosp. rolnym	88	11	0	1	42
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	53	33	3	10	136
300-399	68	25	3	4	85
400-599	58	31	4	7	159
600-800	63	29	4	4	148
Powyżej 800 zł	57	27	9	7	153
Ocena własnych war. mater.					
Złe	54	33	4	9	318
Średnie	61	29	4	6	465
Dobre	61	28	5	6	220
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	34	2	17	53
Raz w tygodniu	62	28	3	6	472
1-2 razy w miesiącu	57	32	4	7	142
Kilka razy w roku	55	32	6	7	223
W ogóle nie uczestniczy	58	31	5	6	110
Poglądy polityczne					
Lewica	62	28	7	3	227
Centrum	60	32	5	4	310
Prawica	64	31	2	2	210
Trudno powiedzieć	50	30	2	17	256